herpy

ORMEPADDER

Cayenne Caecilian

Typhlonectes compressicauda

Typhlonectes compressicauda er en helt vandlevende, benløs padde fra Amazonas og Guyanaskjoldet med en lang, mørk og fløjlsagtig krop og en sammentrykt rygfinne bagtil. Arten føder levende unger og holdes i et varmt, blødt og godt filtreret akvarium med et tungt, tætsluttende låg.

Familie: Typhlonectidae Tidligere navn: *Typhlonectes cunhai* Udgivet 17. november 2026 **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**26-80 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-14 år**
Aktiv	**Dag, skumring og nat**
Levevis	**Akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 45 × 45 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Temperatur, nat	**24-30 °C**
Luftfugtighed	**100 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-35 cm
Vandtemperatur	**24-30 °C**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter, færdigfoder, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**I gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Udvikling	**Levendefødende**
Kønsmoden	**16 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-8 unger**
Drægtighed	**170-210 dage**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i EU-bilag A-D og står ikke på listen over dyr, som private ikke må holde (BEK nr. 1261/2015). Tjek de aktuelle regler for import og dyresundhed hos Fødevarestyrelsen.

Om arten

Typhlonectes compressicauda er en ormepadde, altså en benløs padde (orden Gymnophiona), der ligner en ål, men er i familie med frøer og salamandre. Hunnerne bliver 29-80 cm lange og hannerne 26-59 cm. Kroppen er mørkegrå til næsten sort eller mørkebrun med en lidt lysere bug og virker ofte mere fløjlsagtig end hos *Typhlonectes natans*. Den er delt i tværgående ringe, og en lav, sammentrykt finne løber langs mindst den bageste tredjedel af kroppen; finnens højde kan variere hos det samme dyr. Øjnene er små og dækket af hud.

Arten forveksles let med *T. natans*. Det sikreste kendetegn er kloakskiven: dens forreste halvdel er delt i fem afsnit hos *T. compressicauda* og i fire hos *T. natans*. Navnet *Typhlonectes cunhai* er et synonym.

Vægten er ikke kendt for vilde dyr. Arten bliver mindst 10 år i fangenskab; den øvre grænse i boksen er lånt fra *T. natans*.

Huden udskiller store mængder slim, når dyret håndteres. Slim i øjne og sår giver en brændende fornemmelse, og længere tids kontakt giver en prikkende fornemmelse i hænderne; derfor står hudgiften som mild. Slimen er giftig for rovfisk, som arten lever sammen med. Arten har giftkirtler ved tænderne i underkæben, men den bider ikke og er ikke farlig for mennesker. Vask hænder efter håndtering.

Udbredelse og levested

Typhlonectes compressicauda lever i floderne i Guyanaskjoldet og Amazonbassinet, fra Brasiliens østkyst til Andesbjergenes østlige skråninger i Peru og Colombia. Arten er kendt fra Brasilien, Peru, Colombia, Fransk Guyana og Guyana.

Arten er ikke truet (IUCN: LC) på grund af den store udbredelse og en antaget stor bestand. Vurderingen er gammel, og skovrydning og vandkraftværker presser en stigende del af udbredelsesområdet.

> **Oprindelig udbredelse:** Brasilien, Peru, Colombia, Fransk Guyana og Guyana.

LEVESTED

Typhlonectes compressicauda lever i permanente floder, damme og moser, mest i lavlandsskov. Dyrene skjuler sig i vandfyldte huler og i hulrum i sunkne træstammer. Vandet på levestederne er 25-28 °C, meget blødt og surt (pH 5,5-6,2).

Ungerne æder orme, smådyr fra vand og land samt frøæg og haletudser; de voksne æder rejer, leddyr, små fisk og ådsler og samles om fiskeaffald. Dyrene søger føde om natten, både på lavt og dybere vand.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Typhlonectes compressicauda holdes i et akvarium. Tre voksne dyr skal have mindst 100 × 45 × 45 cm (omkring 200 liter) med et stort udvendigt filter. Jo større vandmængde, desto mere stabil er vandkvaliteten.

Låget er det vigtigste udstyr: det skal være tungt og slutte helt tæt, også omkring ledninger og slanger. Dyrene presser sig gennem små sprækker, og et dyr, der slipper ud, tørrer hurtigt ud og dør.

Giv en lille, våd landdel, fx et flydende stykke korkbark eller en tæt måtte af flydende planter, hvor dyrene kan ligge med kroppen delvis over vandet. Ligger dyrene meget på landdelen, er det et tegn på dårligt vand eller forkert temperatur.

Bundlag er ikke nødvendigt, men et tyndt lag fint sand eller fint grus giver dyrene mulighed for at grave, og de ligger gerne nedgravet. Et tykt lag sand kan danne giftig svovlbrinte. Skjul af PVC-rør, sten, rodtræ eller terracotta med snævre sprækker giver tryghed; ru kanter hjælper ved hudskiftet, men de må ikke være skarpe. Bind ikke planter fast med fiskesnøre, for dyrene kan sidde fast i den. Rodfæstede planter bliver ofte gravet op, så flydende planter er et bedre valg.

TEMPERATUR

Vandtemperaturen skal være 24-30 °C, og en naturlig årstidsvariation inden for det område er god. Omkring 32 °C giver varmestress, og nyfødte unger er mere udsatte for svampeinfektioner under cirka 26 °C.

Dyrene ligger ofte viklet om varmelegemer og kan få alvorlige forbrændinger. Brug derfor varmelegemer med beskyttelsesgitter eller en gennemstrømningsvarmer på filterslangen, og gerne to varmelegemer, så et svigt ikke giver et pludseligt temperaturfald. Luften under låget har samme temperatur som vandet. Der er ingen vinterhvile.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden har ingen betydning, for dyret lever i vandet. Luften under et tætsluttende låg er mættet med fugt, og derfor står der 100 % i boksen. Det, der tæller, er vandets kvalitet; se afsnittet om vand.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Ormepadder optager stoffer gennem huden, så vandkvaliteten er afgørende. Filtret skal være indkørt, før dyrene kommer i. Postevand behandles med vandbehandler, luftes og står et døgn ved akvariets temperatur, før det fyldes på. Rent osmosevand og rent regnvand er for rent og forstyrrer dyrets saltbalance; brug det kun genmineraliseret eller blandet med postevand.

Vandet skal være blødt og stabilt, under cirka 6 °dH som for *Typhlonectes natans*. pH 6-7 passer. Arten tåler surt vand, men et pludseligt skift fra meget surt til neutralt vand giver hudproblemer og kan slå dyrene ihjel, så ret pH langsomt. Tannin fra visne egeblade, tørv eller rodtræ sænker pH og virker mildt bakteriehæmmende, men mål efter: for meget tannin kan presse pH under 5. Stabile værdier er vigtigere end perfekte.

Test ammoniak, nitrit, nitrat, pH og hårdhed hver uge. Skift 10-20 % af vandet jævnligt, helst efter fodring, så rester fjernes, før de rådner. Vandet skal være så dybt, at dyrene kan svømme frit og nå overfladen uden at miste kontakten med bund, planter eller skjul; 30-35 cm passer.

Arten sviner, når den æder, og skifter ofte hud, så filtret skal være stort. Et udvendigt filter eller et stort, luftdrevet svampefilter er bedst; et indvendigt kassefilter er kun nok til unger. Alle åbninger til filtret skal lukkes med net eller silikone, og ind- og udløb skal have en si, der er bundet fast, for dyrene kryber ind i filtre og kan komme til skade eller drukne. Filtermaterialet skylles i akvarievand, ikke i postevand.

LYS OG UVB

Almindeligt akvarielys 12 timer i døgnet er nok. Dyrene foretrækker mørke, så der skal altid være mørke skjul. Behovet for UVB er ikke kendt, og UVB-lys giver ingen påviselig forskel på knoglerne hos de beslægtede arter, så det er ikke nødvendigt. Planter i god vækst hjælper med at holde vandet rent.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Typhlonectes compressicauda æder næsten alt kødfoder: regnorme, fårekyllinger, billelarver, rejer og andre krebsdyr, muslinger, myggelarver, optøede fisk, nyfødte mus og færdigfoder til padder. Foderet skal ligge på bunden eller på grene og skjul, for dyret finder maden med lugtesansen og opdager ikke foder, der svæver eller flyder. Regnorme og insektlarver tages levende, men fisk og andre hvirveldyr skal være døde.

Fodr to til tre gange om ugen, og unger i det første leveår mindst tre gange om ugen. Varier foderet: karpefisk indeholder enzymet thiaminase, som nedbryder vitamin B1, og laksefisk er meget fede. Vitamintilskud er svære at give i vand, så et varieret foder er den bedste sikring mod mangler.

Læg foderet flere steder, eller giv det med pincet, så alle dyr får noget; de største æder hurtigst. Fjern rester, og skift vand efter fodring.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er fredelig og samles gerne i skjul og på flydende planter, også unger omkring moderen. Under fodring kan dyrene bide hinanden i iveren efter maden, og i yngletiden kan hannerne være aggressive over for hinanden. Sæt ikke en ny han ind i en gruppe med begge køn i yngletiden.

I akvariet er dyrene aktive både dag og nat. De kommer jævnligt op for at trække vejret, og man kan høre et lille piv, når luften suges ind. *Typhlonectes compressicauda* kan holdes sammen med *Typhlonectes natans*. Fisk frarådes: døde og svækkede fisk bliver ædt, slim fra stressede ormepadder kan dræbe fisk, og fisk fra andre egne kan bære sygdomme.

Håndter dyret så lidt som muligt; det er glat, slimet og vrider sig. Brug en fast beholder i stedet for et net, som kan slide slimlaget af og give hudinfektioner.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene kan kun skelnes sikkert hos kønsmodne dyr: hannen har en større, mere afrundet bagende og en bredere kloakskive, mens hunnens kloakskive er mere aflang og spalteformet. Hos denne art er kloakskiven særlig stor. Dyrene bliver kønsmodne efter omkring 16 måneder og vokser videre bagefter. Hunnens kønscyklus er toårig, så hun føder højst hvert andet år.

PARRING

I naturen parrer arten sig i regntiden, fra februar til maj. Befrugtningen er indre: hannen har et udkrængeligt parringsorgan og snor sig om hunnen eller lader sig trække rundt af hende, og parringen kan vare flere timer. Arten yngler i fangenskab uden en tør periode på land. Stabile forhold og en fast gruppe fremmer avlen.

ÆG OG LARVER

Typhlonectes compressicauda lægger ikke æg. Fostrene udvikles i hunnens æggeledere, først på blommen og siden på næring fra æggeledernes slimhinde, som de skraber med særlige fostertænder. De har store, gennemsigtige, bladformede gæller. Drægtigheden varer 24-30 uger i fangenskab og omkring seks måneder i naturen, hvor ungerne fødes i begyndelsen af tørtiden, mens vandstanden stadig er høj.

Hunnen føder 1-8 unger over flere dage, oftest 3-4. Ungerne er 10-14 cm lange og kan måle 40 % af moderens længde. Fødslen kan give komplikationer, så en drægtig hun følges nøje.

METAMORFOSE

Der er ingen frie larver og ingen forvandling i vand. Ungerne fødes færdigudviklede med ydre gæller, som falder af inden for få timer og efterlader en lille fordybning i nakken. Derefter er de små udgaver af de voksne.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne samler sig i flok omkring hunnen og kan blive hos de voksne. Giv ekstra flydende planter, korkbark og grene, så ungerne kan hvile ved overfladen, for de svømmer dårligt og kan drukne. Vandet skal være mindst 26 °C.

Der kan gå flere uger, før ungerne begynder at æde. Derefter fodres de oftere end de voksne med mindre stykker af de samme foderdyr. Hav en plan for ungerne, før dyrene får lov at yngle.

Sundhed og typiske fejl

Vandlevende ormepadder er hårdføre i stabilt, rent vand. De hyppigste problemer er:

- Hudbetændelse: hvide, vatagtige pletter fra svampe eller bakterier, ofte efter skader, dårligt vand eller for lav temperatur. Hudsygdomme er den hyppigste dødsårsag hos vandlevende ormepadder i fangenskab og kræver dyrlæge.
- Nyresygdom, især hos ældre dyr.
- Forbrændinger fra uafskærmede varmelegemer: selv små forbrændinger bliver let inficeret og kan slå dyret ihjel.
- Flugt og skader i filtre: dyrene kryber ind i filtre og ud af akvariet. Net og tætte låg er nødvendige.
- Rødme ved kloakskiven og sløvhed: tegn på blodforgiftning, ofte efter dårligt vand.
- Parasitter under huden, som giver hævelser og hvide belægninger.
- Komplikationer ved drægtighed og fødsel.

Chytridsvampen *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd) findes hos ormepadder både i naturen og i fangenskab, også hos dyr uden symptomer. Nye dyr sættes i karantæne og testes, og net, redskaber og hænder vaskes mellem akvarier. *Batrachochytrium salamandrivorans* angriber halepadder, og ormepadder menes at være modstandsdygtige.

Gå til en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret ikke æder, har hvide belægninger, sår eller rødme, eller ligger længe uden for vandet.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.